



Høna eller egget: psyken eller ryggen? Norsk nakke- og ryggregister 2023

Maja Wilhelmsen, MD, ph.d, faglig leder og Kjetil M. Samuelsen, Master public health, daglig leder.
Norsk nakke- og ryggregister, Universitetssykehuset Nord-Norge.

Bakgrunn:

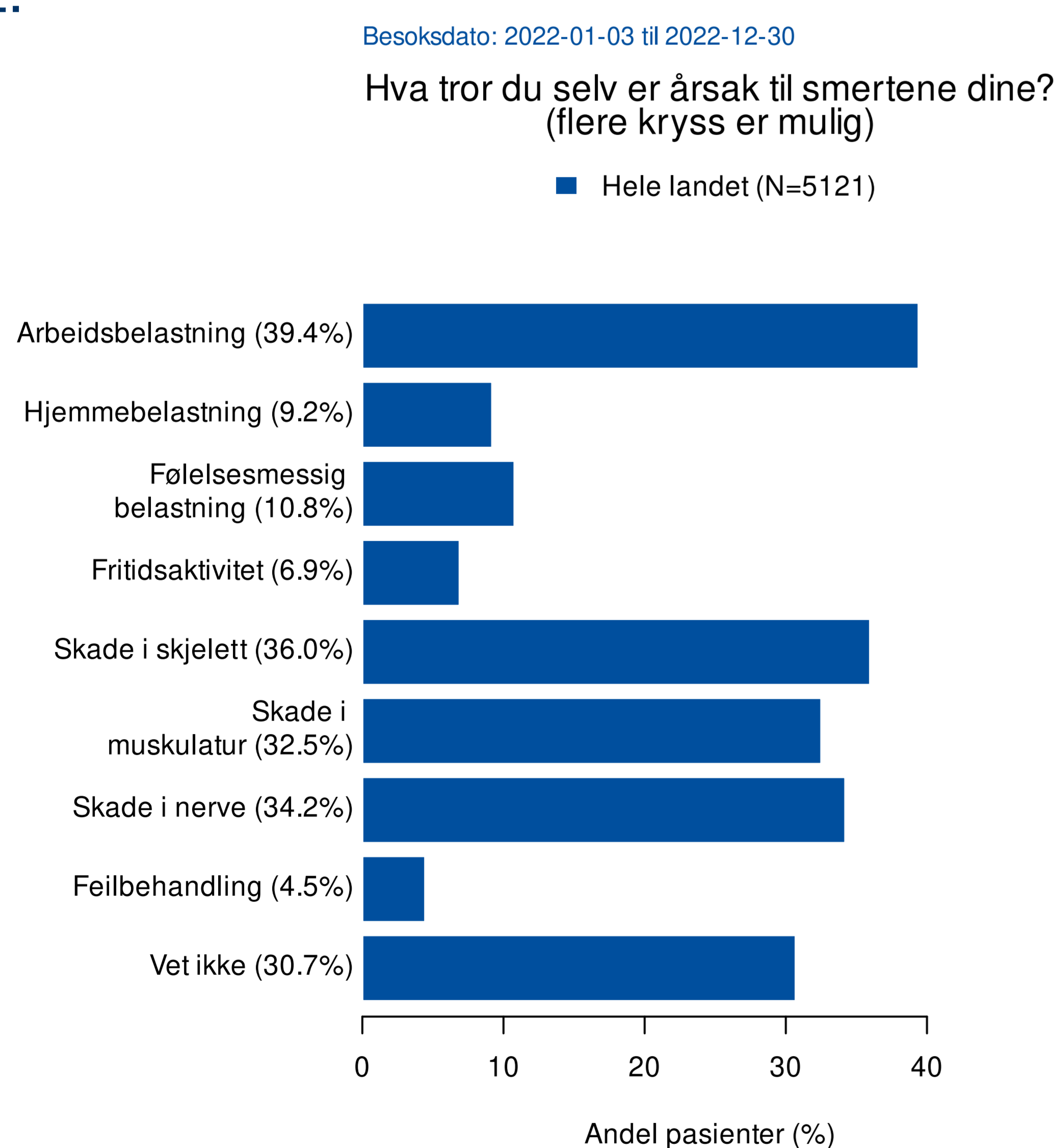
Muskel- og skjelettlidelser er den hyppigste årsaken til sykefravær i Norge og nest hyppigst årsaken til uførhet. Korsrygg- og nakkesmerter er den største enkeltstående årsaken til ikke-dødelig helsetap globalt [1]. Det er godt kjent at psykisk symptomtrykk er en risiko for mer protrahert forløp med svekket funksjon hos pasienter med nakke- og ryggplager [2, 3], men dette er ikke tidligere utforsket i en uselektert gruppe i Norge. Det er heller ikke utforsket om pasientene selv mener emosjonelle plager kan bidra til ryggsmertene. Norsk nakke- og ryggregister (NNRR) er et nasjonalt kvalitetsregister. Målgruppen er voksne pasienter med nakke- og ryggproblemer som utredes og behandles ved de tverrfaglige nakke- og ryggpoliklinikkene ved sykehusene i Norge. Ved baseline rapporterer pasientene selv funksjon (Oswestry disability index, ODI), psykisk symptomtrykk (Hopkins symptom checklist, HSCL-10) og hva de tror er medvirkende årsak til smerter. Ved oppfølging rapporterer de igjen funksjon (ODI).

Hensikt:

Utforske hvordan utfallsmål som kartlegger psykisk symptomtrykk og følelsesmessige belastninger er rapportert hos pasienter med nakke- og ryggplager, og hvordan dette påvirker oppfølgende kartlegging av funksjon.

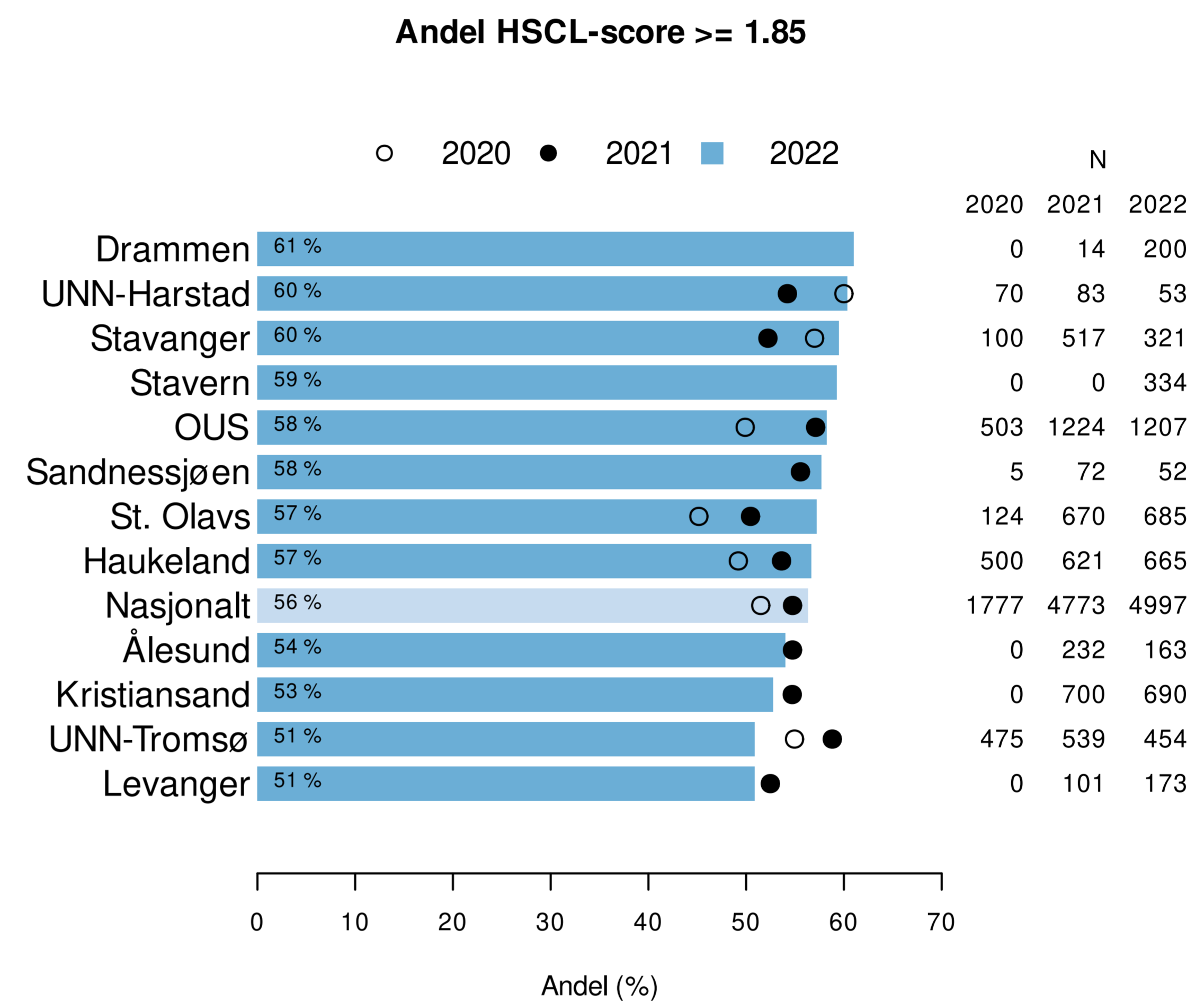
Resultat

Fordeling av pasientrapporterte årsaker til smerte nasjonalt i 2022.



- Hartvigsen, J., et al., *What low back pain is and why we need to pay attention*. Lancet, 2018. **391**(10137): p. 2356-2367.
- Foster, N.E., et al., *Prevention and treatment of low back pain: evidence, challenges, and promising directions*. Lancet, 2018. **391**(10137): p. 2368-2383.
- Lærum E, B.J., Storheim K et al. *Nasjonale kliniske retningslinjer. Korsryggsmerter – med og uten nerverotafleksjon. Formidlingsenheten for muskel- og skjelettlidelse*. 2007.

Andel pasienter som rapporterer forhøyet psykisk symptomtrykk via HSCL 10 > 1,85 fordelt på enheter i 2022.



Ved alle enheter rapporterer over halvparten av pasientene forhøyet psykisk symptomtrykk (score over 1,85). Likevel er det kun 10,8% som angir at de tror at følelsesmessige belastninger er medvirkende årsak til sine nakke- og ryggplager. Vi sammenlignet så pasienter med som ved baseline hadde over og under score på 1,85 ved kartlegging av psykisk symptomtrykk (HSCL-10). Ved oppfølging etter 6 måneder ser man at større andel pasienter med lavt psykisk symptomtrykk har klinisk relevant bedring i funksjon sammenlignet med pasienter med høyt psykisk symptomtrykk.

Diskusjon og videre implikasjoner

Registerdata kan ikke si noe om årsakssammenheng, men kan si noe om tendenser i en uselektert gruppe. Funn fra NNRR viser at det er en diskrepans mellom andel som rapporterer emosjonelle belastninger som årsak til smerter og andel pasienter som rapporterer høyt psykisk symptomtrykk. Ved oppfølging har de med høyt psykisk symptomtrykk dårligere prognose, noe som kan tyde på at dette er en medvirkende årsak. Kan dette tyde på at vi bør bedre smerteopplæring til befolkningen hvor denne gjensidige påvirkningen framheves? NNRR vil igangsette prosjekt for å analysere disse data nærmere. Bør screening av psykisk symptomtrykk inn i nasjonale retningslinjer for utredning av nakke og rygg? Er det en subgruppe pasientene som bør få et annet tilbud for å bedre prognosen?